HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מעלים היו. הטעים שכר לעוים שרומים שוכרים מהם את בתי הדירה: **חוזר לשררה שהיה בה.** אם היה נשיא או רחם בית דין מחזר לגדולתו כשיעור שהיה בתחילה: **גמ' מחלוקת בשש.** ערי מקלט: **לכם.** לרומאים נאמר והיו לכם הטעים למקלט: **ושב אל משפחתו.** בעבד עברי כתיב כשיוצא חפשי בשש או ביובל: **למה שהחזיקו אבותיו.** לשררה: **אל אחוזת אבותיו לאחוזת אבותיו.** סיפא דמילתיה דרבי מאיר היא ומביא ראיה לדבריו מסוף המקרא שחזר לגדולתו שנאמר ואל אחוזת אבותיו אל כל מזקת אבותיו: **וכן בגולה.** כמחלוקת בעבד עברי כך מחלוקת בגולה שגלה ומזר בתחילת הכהן ומהכה יליף לכאמור לומר כאן ישוב קרא יתירא דמצי למכתב ושב אל משפחתו ואל אחוזת אבותיו ולמשוך: **לרבות את הרוצח.** דמופנה לדון הימנו גזירה שוה נאמר כאן ישוב ונאמר ברוצח ישוב הרוצח אל ארץ אחוזתו כדאמר בגולה ומסקנא גמר שיבה מיבה:

הדרן עלך אלו הן הגולין

אלו הן הגולין. אלו נאו דוקא למה תנא חייבי כריתות למשמועינן דים מלקות בחייבי כריתות ותנא שלמה וגרושה למשמועינן (א) שלמה וגרושה חייב עליה משום שתי שמות וכו' ותנא טבל ומעשר לאשון שלא נטלה תרומתו לא מפרש נאו בידהו בהדיא וכן הקדש שלא נפדה ופיליי דתנא הקדש תנא מעשר שני (ד) בהדיא דתרוייהו מלקות לידהו משום מחוסרי כפרה וכן ברובן ים לבר מדם: (ה) **נפיגה.** מן הגבעונים היא ומלקות משום לא תתחתן בם (דברים ז): **שלמה וגרושה.** שנתשלמה מאים אחד ומגרשה מאים אחר חייב עליה שני מלקות משום שתי שמות משום שתי אזהרות שנתניתן מפורשות במקרא ואזהרה אתרויהו קיימא: **גרושה וחלוצה.** גרושה והיא חלוצה אינו חייב עליה אלא משום גרושה שהחלוצה אינה כתובה אלא מן מרבוית מייתינן לה דתניא בקדושין (דף עח.) גרושה (ו) אין לי אלא גרושה חלוצה מנין ת"ל ומשה: **טמא שאכל את הקודש.** אזהרתו מפרש בגמרא (ז): **נוסף.** כתיב ביה (שמות כט) ושרפת את הנותר בשם לא יאכל כי קדש הוא. ואזהרת פגול נמי מהכא מדכתיב כי קדש הוא לגומר מפני שהוא קודם שנפסל למדנו מכאן כל שנקדש פסול בא הכתוב ליתן לו תעשה על אכילתו והכי אמרינן לקמן ואזהרת טמא והכשר אתר יגע בכל טמא לא יאכל (ויקרא ז): **והשחט.** קדשים בחוץ או המעלה קדשים בחוץ. אזהרת מעלה השמר לך פן תעלה וגו' (דברים יב) אזהרת שוחט ילפינן בזבחים בפרק השוחט והמעלה (דף קו.) אימא דיליף מלא יזבחו עוד וגו' (ויקרא יז) ואימא דיליף לה מגזירה שוה להשחה השחה שוחט ממעלה: **האוכל ביום הכפורים.** ויליף אזהרתיה בפרק בתרא דיומא (דף פא.): **המפטם את השמן.** העושה שמן בדוגמת שמן המשחה. ואזהרתיה ובמתכוונתו לא תעשו כמוהו (שמות ל) וכן בקטורת ובמתכוונתה לא תעשו לכם (שם): **והסך נשמן המשחה.** מאותו שעשה משה במדבר לכתיב על בשר אדם לא ייסך (שם): **לכל טבל.** אזהרתיה מולא יחללו את קדשי בני ישראל אשר יקריבו [ויקרא כב] בעתידין לתרום ככתוב מדבר והכי מפרש לה בסנהדרין בהלו הן בסנהדרין (דף פג.): **ומעשר רשון שלא נטלה תרומתו.** לף הוא טבל: **ומעשר שני שלא נפדה.** והוא אוכלו חוץ לירושלים וכתיב לא תוכל לאכול בשעריך וגו' (דברים יב): **הקדש שלא נפדה.** אזהרתו אינו מפורשת כל כך ונראה בעיני למכתב אתא לתניא (סנהדרין שם) הזיד במעילה רבי אומר במיתה וחכמים אומרים באזהרה ואמרי' (ו) מאי טעמיה דרבי אתיא אזהרה אאזהרה ומתו בו ולא במעילה ממיתה הוא דמעטיה וגזירה שוה דכתיב קיימא ולילפינן אזהרה למעילה מאזהרה דתרומה דכתיב בה וכל זר לא יאכל קדש ורוב הלכות מעילה היא למדה (ז) מתרומה בתורת כהנים (ח) בגזירה שוה זו: **נאוכל נמלה גרסינן שהוא חייב.** משום צרת הסורק על המרן: **גמ' חייבי כריתות קתני.** כל חייבי כריתות שאין בהן מיתת ב"ד הוזכרו במשנתנו לענין מלקות ואחד מכל חייבי מיתות בית דין לא הוזכר בה למלקות אם התרו בו למלקות:

א) מעלים היו שכר ללוים דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר לא היו מעלים להן שכר וחוזר לשררה שהיה בה דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר [ב]לא היה חוזר לשררה שהיה בה: **גמ'** אמר רב כהנא מחלוקת בשש דמר סבר [1]לכם לקליטה ומר סבר לכם לכל צרכיכם אבל בארבעים ושתים דברי הכל היו מעלין להם שכר א"ל רבא הא ודאי (ג) [ד]לכם לכל צרכיכם משמע אלא אמר רבא [ב]מחלוקת בארבעים ושתים דמר סבר [2]ועליהם תתנו כי הנך לקליטה ומר סבר ועליהם תתנו כי הנך מה הנך לכל צרכיכם אף הני נמי לכל צרכיכם אבל בשש [ד]דברי הכל לא היו מעלים להן שכר: חוזר לשררה שהיה בה כו': תנו רבנן [3]ושב אל משפחתו ואל אחוזת אבותיו ישוב למשפחתו הוא שב [ה] ואינו שב למה שהחזיקו אבותיו דברי ר"י ר"מ אומר אף הוא שב למה שהחזיקו אבותיו אל אחוזת אבותיו באבותיו ובן בגולה (א) כשהוא אומר ישוב לרבות את הרוצה מאי ובן בגולה כדתניא [4]ישוב הרוצה אל ארץ אחוזתו לארץ אחוזתו הוא שב ואינו שב למה שהחזיקו אבותיו דברי רבי יהודה ר"מ אומר אף הוא שב למה שהחזיקו אבותיו אבותיו מהתם:

הדרן עלך אלו הן הגולין

ואלו (ב) הן הלוקין [ו]הבא על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו ועל אחות אשתו ועל אשת אחיו ועל אשת אחי אביו ועל הנדה [ו]אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט [ח]ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לנתין ולממזר (ג) (ב)אלמנה וגרושה חייבין עליה משום (ג) שני שמות [ו]גרושה וחלוצה אינו חייב אלא משום אחת בלבד: [ב]הטמא שאכל את הקדש והבא אל המקדש טמא ואוכל חלב ודם ונותר ופגול וטמא והשוחט ומעלה בחוץ והאוכל חמץ בפסח והאוכל והעושה מלאכה ביום הכפורים והמפטם את השמן והמפטם את הקטורת והסך בשמן המשחה והאוכל נבילות וטריפות שקצים ורמשים אכל טבל ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו ומעשר שני (ד) והקדש שלא נפדו כמה יאכל מן הטבל ויהא חייב רבי שמעון אומר כל שהוא וחכמים אומרים (ו)כזית אמר להן רבי שמעון (ה)אי אתם מודים לי (ב)באוכל נמלה כל שהוא שהוא חייב אמרו לו [ו]מפני שהיא כבריתה אמר להן אף (ו)חטאת אחת כבריתה: **גמ'** חייבי כריתות קא תני חייבי מיתות ב"ד לא קתני מתניתין מני רבי עקיבא היא דתניא אחד חייבי כריתות ואחד חייבי מיתות בית דין ישנו להעלות מס דבר לגוים: **גמר שיבה שיבה.** נראה דהייגו דוקא לרבי מאיר דלמקרין לג"ם אבל לרבי יהודה הא מיכא קרא בהדיא גבי רומא וא"כ הא דקתני לעיל וכן בגולה כו' ממילתא דר' מאיר הוא:

הדרן עלך אלו הן הגולין

ואלו הן הלוקין **הבא על אחותו כו'.** תנא ושייר טמא שאימס זר שאכל תרומה ובעל מום שאימס מומן מקריב מזיח מומן מכפה נחלת על גבי מערכה אלא לא תאיב לאוי גרידי אלא בחומן אים בהן חידוש והא דקא תאיב כריתות למין בהן מיתת ב"ד למשמועינן למע"ג למיכא כרת לוקין ואין לריך למנות בהם חידוש בהנך כריתות דקתני ובקונטרס דמק למנות בהם חידוש אלמנה לכהן גדול נקט משום דבעי למיתני אלמנה וגרושה חייב משום שתי שמות:

גרושה וחלוצה אינו חייב אלא אחת. פי' הקונט' משום (ו) גרושה דאלמנה מייתי לה (ו) ומשה גרושה משמע לפירושו דאלמנה לחודא אינה חייבת מיכא מלקות דאוריי' וחד מינו דהא ממרינן בפ' עשרה יוחסין (קדושין דף עח.) (מכות) חלוצה דרבנן והא דלעיל תנא ואלמנה מגד גרושה תניא מי נמי מכת מרדות דרבנן ונהא כיון דהיא גם גרושה לוקה נה מלקות דגרושה שהיא דאורייתא ולא לקי מכת מרדות דרבנן:

א) גמ' כשהוא שומר ל"ל שנאמר:

ב) [ויקרא כח: סופה מ. מגילה ז: ב"ק קג.], ג) כתובות לח:, ג) קדושין עח., ד) [ער" תוס' זבחים מה. ד"ה דומיא], ה) [נכאר המצנה אין], ו) [ער" תוס' חולין לו. בסוף ד"ה מ"ט דרבנן וכו' מה שהעתיקו בתמיה], ז) [נכ"ק: דיין], ח) [ויקרא כח], ט) [נקמן יד:], י) [שם פד.], כ) [נכ"ק: מעילה הן למדין], ל) [ויקרא כהנים] דמופנה פרשה יח], מ) ר"ש משום דאלמנה מגרושה,

תורה אור השלם

1. וְהָיוּ לָכֶם הֶעָרִים לְמִקְלָט מִגֹּאֵל וְלֹא יָמוּת הָרֹצֵחַ עַד עָמְדוֹ לִפְנֵי הָעֵדָה לַמִּשְׁפָּט:
במדבר לה יב
2. וְאֶת הֶעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לְלֵוִיִּם אֵת שֵׁשׁ עָרֵי הַמִּקְלָט אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לָנֻס שָׁמָּה הֹרֵצֵחַ וְעֲלֵיהֶם תִּתְּנוּ אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם עִיר:
במדבר לה ו
3. וְיָצָא מֵעֲמֶק הוּא וּבָנָיו עִמּוֹ וְשָׁב אֶל מִשְׁפַּחְתּוֹ וְאֶל אֲחֻזַּת אֲבֹתָיו יָשׁוּב:
ויקרא כה מא
4. כִּי בְעִיר מִקְלָטוֹ יָשַׁב עַד מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדֹל אֲשֶׁר יִמְשַׁח אֹתוֹ הַכֹּהֵן הַגָּדֹל לְאִשָּׁה יָשׁוּב הָרֹצֵחַ אֶל אֶרֶץ אֲחֻזָּתוֹ:
במדבר לה כח

הגהות הב"ח

(ה) גמ' לכם לכל נרכיכם. נ"ב ע"ל דף ט ע"ל דלרכיון ליה למעוטי דוקא לכם ולא לגריס: (ב) במשנה משום שתי שמות וכו' והאוכל חלב: (ג) רש"י ד"ה אלו וכו' למשמועי' דאלמנה וגרושה: (ד) שם בע"ל מעשר שני בהדיה: (ה) ד"ה נתינים מן הגבעונים הן ומלקות: (ו) תום' ד"ה גרושה וכו' דאלמנה מייתי לה מויק"ר ומשה גרושה משמע דבא לפרש דאלמנה גרושה למוקי:

הגהות הגר"א

[א] גמ' כשהוא שומר ל"ל שנאמר:

מוסף רש"י

ואלו הן הלוקין. אם תתני נהן (כתובות לא:). אלמנה וגרושה. נא על אלמנה שהיא גרושה, חייבין עליה משום שני שמות. משום אלמנה ומשום גרושה (קדושין עח.).